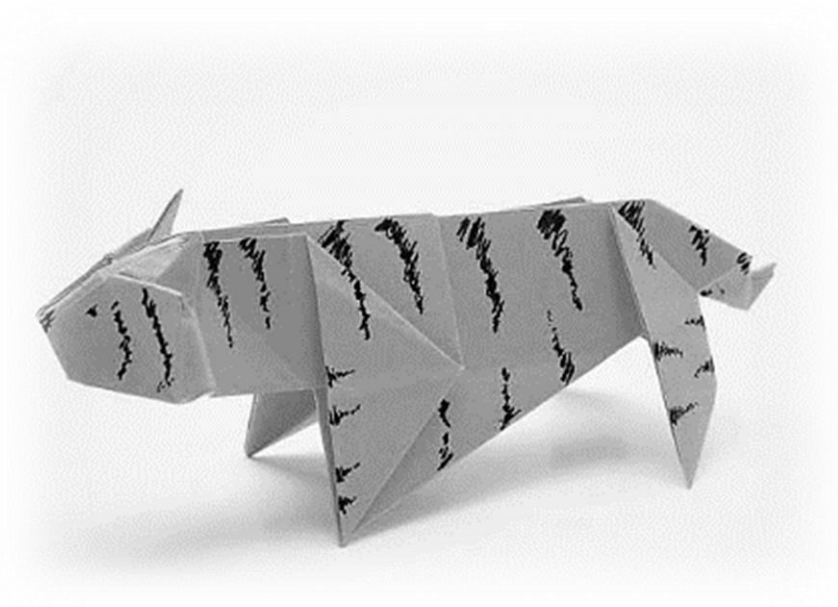

Advies voor een betere formulering van hotspots bij de provincie Overijssel

het voorkomen van een papieren tijger

Naam: Michiel Knops, Beleidsmedewerker Archiefinspectie

Contact: mh.knops@overijssel.nl

Studentnummer: 500915035

Datum: 6 juni 2024

Module: Beroepsproduct

Opleiding: Post-HBO Archivistiek

Docent: Thijs Hessling

Opdrachtgever: Elke Germers, adjunct hoofd Bedrijfsvoering

Inhoud

1. Management samenvatting	3
2. Inleiding	4
2.1. Wat verstaan we onder een hotspot?.....	4
2.2. De praktijk	5
2.3. Organisatorische context	5
2.4. Onderzoekopzet en scope	5
3. Theoretische oorsprong	6
3.1. Documenteren van de samenleving.....	7
3.2. Doel van de hotspot	8
4. Resultaten.....	8
4.1. Elementen uit 'een samenleving in beweging'.....	9
4.2. Een tekort of een teveel	10
4.3. Andere uitzonderingsgronden.....	11
4.4. Vindbaarheid	11
5. Conclusies	11
5.1. Voorgestelde elementen	12
5.2. Voorgestelde beperkingen	12
5.3. Onderbouwing van subjectiviteit	12
5.4. Vorm van de aanwijzing	12
5.5. Beantwoording hoofdvraag.....	13
6. Adviezen	13
7. Begrippenlijst.....	15
8. Bronnenlijst	17
8.1. Literatuur en publicaties	17
8.2. Hotspotlijsten en procedures voor hotspotmonitors	18

1. Management samenvatting

Aanleiding:

Ondanks dat het sinds 2020, met het in werking treden van de nieuwe selectielijst, verplicht is voor de provincie Overijssel om een hotspotmonitor uit te voeren en daarmee een hotspotlijst op te stellen is dat tot op heden nog niet gebeurd. Een hotspot is “een gebeurtenis die leidt tot opvallende of intensieve interactie tussen overheid en burgers of tussen burgers onderling” en kan gebruikt worden om archiefbescheiden uit te zonderen van vernietiging als deze volgens de selectielijst op termijn vernietigd moeten worden. Omdat iedere organisatie zelf invulling kan geven aan hotspots en er weinig verplichtingen zijn voor het opstellen ervan is binnen Nederland een wildgroei aan verschillende vormen ontstaan. Deze wisselen van een magere tot een uitgebreide invulling, maar er is nog nergens een vaste vorm geformuleerd. Op basis van dit onderzoek worden adviezen en voorstellen gegeven na het beantwoorden van de volgende hoofdvraag: In hoeverre is de formulering van een hotspot te verbeteren in het licht van uitvoerbaarheid?

Methode:

Om dit doel te bereiken is eerst onderzoek gedaan naar de theoretische achtergrond van de hotspot, dat is het concept van het documenteren van de samenleving. Hotspots geven namelijk een breder beeld van een gegeven moment in de geschiedenis en waar door het opnemen van particuliere archiefbescheiden de burger ook gerepresenteerd wordt. Dit beeld is gebaseerd op literatuuronderzoek. Op basis van voornamelijk deskresearch zijn de online vindbare publicaties van andere overheidsorganisaties bekeken die betrekking hebben op de aanwijzing van hotspots of de uitvoering van een hotspotmonitor.

Onderzoek:

Bij het formuleren van hotspots is er geen voorgeschreven manier van formulering en aanwijzing. Niet alle hotspotsaanwijzingen worden formeel gepubliceerd in een officiële publicatie¹ of op de site van de overheidsorganisatie, maar de onderdelen van deze aanwijzing lopen ook uiteen. Er zijn overheden die enkel een naam hebben geformuleerd voor een hotspot, maar er zijn ook overheden die buiten een naam, ook een datering, een beschrijving van ruim drie bladzijden en een bronnenlijst geven. Dit wordt een probleem zodra op basis van deze hotspots medewerkers archiefbescheiden moeten aanwijzen om uitgezonderd te worden van vernietiging. Door het ontbreken van een goede formulering wordt de scope van een hotspot onduidelijk, waardoor het veel tijd kost om de relevante archiefbescheiden te vinden en te selecteren. Daarbij is het nog maar de vraag of de relevante archiefbescheiden worden gevonden, omdat er tijd kan zitten tussen het aanwijzen van de hotspot en het uitzonderen van het vernietiging. Dit kan komen door onvoorziene omstandigheden, gebrek aan capaciteit of het stellen van andere prioriteiten. Hierdoor kan er kennis verloren gaan, waardoor niet de juiste zoekvragen gesteld kunnen worden.

Adviezen:

Het advies aan de provincie Overijssel is om een richtlijn op te stellen voor het uitvoeren van een hotspotmonitor en het opstellen van een hotspotlijst. Het advies is ook om een vooraf gedefinieerd aantal elementen op te nemen die de scope van de hotspot helder vastleggen. Bijpassend worden ook een aantal regels voorgesteld om de reikwijdte van de hotspot te beperken.

Daarbij is het belangrijk dat de hotspotsaanwijzing niet alleen gepubliceerd wordt in het Provinciaal Blad, maar dat er in deze officiële aanwijzing ook wordt verwezen naar een rapport waar de hotspots

¹ Voor de provincie Overijssel zou dat het Provinciaal Blad zijn.

uitgebreider worden gedocumenteerd. Hierdoor is het niet alleen bruikbaar voor medewerkers, maar ook voor onderzoekers, journalisten en geïnteresseerde burgers.

2. Inleiding

Overheidsorganisaties creëren en ontvangen archiefbescheiden bij het uitvoeren van hun taken. Van alle informatie die hierbij ontstaat moet juist dat deel bewaard blijven dat het voor de burger mogelijk maakt om het handelen van de overheid te kunnen reconstrueren. Daarbij moet ook bewaard worden wat de bedrijfsvoering ondersteunt en dient als cultureel erfgoed. Om dit te verantwoorden en richting te geven zijn er selectielijsten. Hierin staan niet alleen de processen die de overheid uitvoert, maar ook hoe lang de archiefbescheiden die voortkomen uit die processen bewaard moeten worden. Sommige zaken hoeven bijvoorbeeld maar zes weken of één jaar bewaard te worden, relatief kort, andere processen zijn gekoppeld aan een bewaartermijn van twintig, veertig, honderd jaar of zijn zelfs permanent te bewaren. Het is echter mogelijk om af te wijken van deze termijnen en specifieke zaken uit te zonderen van vernietiging. In de selectielijsten zijn uitzonderingen van vernietiging opgenomen en een hiervan is sinds 2017 verplicht voor gemeenten en sinds 2020 voor provincies, namelijk de hotspot.

2.1. Wat verstaan we onder een hotspot?

Een hotspot wordt in de handreiking 'Belangen in balans' gedefinieerd als "een gebeurtenis of kwestie die zorgt voor een opvallende of intensieve interactie tussen overheid en burgers of tussen burgers onderling."² Om hiervoor in aanmerking te komen zijn er vier criteria die worden gebruikt om te bepalen of iets een hotspot is. Dat is voor decentrale overheden als:

- Er sprake is van een gebeurtenis of reeks van gebeurtenissen binnen het verzorgingsgebied van de zorgdrager die veel maatschappelijke beroering veroorzaakt, van bijzondere betekenis is voor de bevolking en/of waarvoor veel aandacht bestaat in de media.
- Er sprake is van een gebeurtenis of kwestie binnen het verzorgingsgebied van de zorgdrager die belangrijke principiële tegenstellingen tussen burgers aan het licht brengt en/of een debat dat over de kwestie veel emoties losmaakt.
- Er sprake is van een gebeurtenis of kwestie die aanleiding is voor een intensief publiek debat over het functioneren van de zorgdrager.
- Er sprake is van een politieke kwestie waardoor de positie van het decentrale openbaar bestuur ernstig is bedreigd of juist wordt onderstreept.³

Op basis van deze criteria kan een hotspot worden vastgesteld en dat betekent dat alle archiefbescheiden die ermee te maken hebben uitgezonderd kunnen worden van vernietiging. Daarbij gaat het ook om interactie tussen burgers en overheid en burgers onderling. Daarom is acquisitie van particulier archief ook een integraal, maar niet verplicht, onderdeel van een hotspot. Acquisitie is het opnemen van archief dat is gevormd door niet-overheidsorganisaties. Zonder acquisitie komt de burger alleen in beeld als de overheid, als documenterende partij, daar ook bij betrokken is. Daarmee wordt er dus alleen het perspectief van de overheid gevormd. Door acquisitie van particuliere archieven op te nemen in het hotspotproces ontstaat er een bredere blik.

² Charles Jeurgens en Annemieke Kolle (Nationaal Archief), 'Belangen in balans: handreiking voor waardering en selectie van archiefbescheiden in de digitale tijd' (maart 2015), 24.

³ Anthony van der Wulp (Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Interprovinciaal Overleg, Unie van Waterschappen en Nationaal Archief), 'Handreiking periodieke hotspot-monitor decentrale overheden' (juli 2017), 6.

2.2. De praktijk

In de praktijk is te zien dat het uitvoering geven aan de verplichtingen van een hotspot nog niet goed van de grond komt. Er zijn nog veel provincies die geen hotspotmonitor hebben vastgesteld of een hotspotlijst hebben gepubliceerd, terwijl dit wel verplicht is volgens de selectielijst.⁴ De enige provincie die actief hotspotmonitors heeft gepubliceerd is de provincie Noord-Brabant. Het uitvoeren van een hotspotmonitor en het publiceren van de daaropvolgende aangewezen hotspots is echter verplicht.⁵ Waar de hotspotlijsten zijn gepubliceerd zijn deze niet altijd naar behoren gepubliceerd of als de hotspotmonitor al is uitgevoerd is het resultaat niet gepubliceerd.⁶ Ondanks dat er in 2017 de 'Handreiking Periodieke hotspot-monitor decentrale overheden' is verschenen voor het uitvoeren van de hotspotmonitor gaat deze niet dieper in op hoe een hotspot geformuleerd moet worden en wat de vereisten zijn. Er wordt in deze handreiking wel geconstateerd dat binnen brede trends het aanwijzen van hotspots moeilijker is, maar verdere richtlijnen of *best practices* worden niet gegeven.⁷ Meer aandacht voor dit onderwerp zou goed zijn, omdat een duidelijkere afbakening van een hotspot het uitzonderen van vernietigen eenvoudiger zou kunnen maken. Immers is de keuze om een informatieobject aan te merken als betrekking hebbend op een hotspot beter uit te leggen, wanneer de scope beter is gedefinieerd. Dit is de voornaamste aanleiding voor de totstandkoming van dit advies.

2.3. Organisatorische context

Binnen de provincie Overijssel wordt op dit moment gewerkt aan een beleidskader voor informatiehuishouding en archief. Dit vormt een integraal onderdeel van het kwaliteitssysteem waar tegelijkertijd aan wordt gewerkt. Het beleidskader zal in de toekomst worden aangevuld met diverse richtlijnen die zich toespitsen op specifieke onderdelen, zoals de archivering van websites of de acquisitie van particuliere archieven. Het voorliggende onderzoek en advies kan bijdragen en een basis vormen voor het opstellen van een richtlijn of procedure voor het op- en vaststellen van hotspots.

Ondanks dat in het verleden is bijgedragen aan de eerdergenoemde 'Handreiking periodieke hotspot-monitor decentrale overheden' heeft de provincie Overijssel nooit een hotspotmonitor uitgevoerd. Dit advies dient als voorbereiding op de toekomstige aanwijzing van hotspots binnen de provincie. Hoe langer hiermee gewacht wordt hoe meer archiefbescheiden al vernietigd zijn op basis van de selectielijst en hoe meer informatie dus verloren gaat. Meer en meer decentrale overheidsorganisaties beginnen met het uitvoering geven aan de wettelijke verplichting en de provincie kan niet achterblijven, omdat de provincie een breed takenpakket heeft en daarom ook een breed scala aan archiefbescheiden in beheer heeft. Dit advies is bestemd voor de bestuurlijke en ambtelijke verantwoordelijken van de provincie Overijssel. Andere overheidsorganisaties kunnen uiteraard lering trekken van hetgeen wordt geponeerd.

2.4. Onderzoekopzet en scope

Om tot een goed resultaat te komen is een onderzoeksvraag geformuleerd om het onderzoek af te bakenen en richting te geven: In hoeverre is de formulering van een hotspot te verbeteren in het licht van uitvoerbaarheid? Daar wil ik enkele deelvragen aan verbinden:

⁴ Peter Diebels (Provisa), 'Selectielijst voor archiefbescheiden van de provinciale organen: vanaf 1 januari 2020' (juli 2020), 16.

⁵ Jeurgens en Kolle, 'Belangen in balans', 22.

⁶ Naar behoren publiceren is het publiceren via de juiste kanalen. In het geval van een hotspotsaanwijzing zou dat moeten zijn het Provinciaal Blad voor een provincie en het Gemeentebblad voor een gemeente.

⁷ Van der Wulp, 'Hotspot-monitor decentrale overheden', 12.

- Wat wordt beoogd met het uitzonderen van archiefbescheiden en acquireren van particulier archief op basis van een hotspot?
- Welke elementen maken deel uit van de publicatie van een hotspot door andere overheidsorganen?
- Welke factoren zijn essentieel om een hotspot vorm te geven?

In dit advies zal, om de bovenstaande vragen te beantwoorden, eerst gekeken worden naar de theoretische basis van de hotspot. Daaruit moet een schets volgen van de herkomst van de term hotspot en in welke archivistische traditie het staat. Daarna zal een selectie van gepubliceerde hotspotlijsten en monitors bekeken en geanalyseerd worden om te zien hoe deze tot nu toe in de praktijk zijn vormgegeven. Dit is voornamelijk gedaan op basis van deskresearch met enkele interviews. Hieruit moet duidelijk worden welke elementen op dit moment worden benut voor het vormgeven aan een hotspot en waar het beter kan. Op basis daarvan zal advies worden gegeven waarmee de taken die voortkomen uit de vaststelling van de hotspot beter uitgevoerd kunnen worden.

In dit advies wordt expliciet niet ingegaan op de totstandkoming van de hotspotmonitor en wie daarbij betrokken moet worden. Daar is de 'Handreiking periodieke hotspot-monitor decentrale overheden' al in geslaagd en een uitbreiding van de scope zou de gerichtheid van dit advies niet ten goede komen. Waar ik me ook niet mee bezig zal houden is de kosten die dit met zich meebrengt. Dit is tweeledig. Ten eerste is het vrijwel onmogelijk om van tevoren aan te geven hoe duur het is om particulier archief te verwerven en eventueel te bewerken voor het in de archiefbewaarplaats opgenomen kan worden. Dit verschilt per geval en daar zitten grote verschillen tussen. Ten tweede zou een scherpere formulering van hotspots ertoe moeten leiden dat er minder tijd nodig is om te bepalen welke archiefbescheiden behoren tot de hotspot. Waardoor de bijkomende kosten tot een minimum beperkt kunnen blijven.

3. Theoretische oorsprong

De term hotspot is in Nederland geïntroduceerd door de commissie Waardering en Selectie in het rapport 'Gewaardeerd verleden', dat werd gepubliceerd in 2007.⁸ Het doel van de commissie was om een nieuwe inhoudelijke visie te geven op selectie en waardering. Deze opdracht werd verleend, omdat het rapport Het tekort van het teveel was gepubliceerd door de Raad voor Cultuur in 2005. Daarin werd gesteld dat overheidsarchieven, door hun focus op het handelen van de overheid, de interactie tussen overheid en burgers uit het oog verloren.⁹ In 'Gewaardeerd verleden' wordt de eerste stap gezet om dit aan te pakken. Een hotspot heeft voor de commissie Waardering en Selectie betrekking op "niet alleen [...] de relatie tussen overheid en burger, maar ook [...] de interactie tussen (al dan niet georganiseerde) burgers onderling, interactie tussen instituties en burgers en actie en reactie op gebeurtenissen en ontwikkelingen die lang niet altijd te koppelen zijn aan afgebakende (beleids)terreinen".¹⁰ Door meer archiefbescheiden te bewaren van deze interacties in combinatie met het acquireren van archieven van particuliere organisaties zou er een beter beeld ontstaan van de samenleving.

⁸ Charles Jurgens, Herman Bongenaar en Margreet Windhorst (Nationaal Archief), 'Gewaardeerd verleden: bouwstenen voor een nieuwe waarderingsmethodiek voor archieven' (september 2007), 45.

⁹ Raad voor cultuur, 'Het tekort van het teveel: over de rijksverantwoordelijkheid voor cultureel erfgoed' (september 2005), 22

¹⁰ Jurgens, Bongenaar en Windhorst, 'Gewaardeerd verleden', 45.

Voor de term hotspot baseerde de commissie Waardering en Selectie zich op het gebruik van de term *hot spot* door de Canadese archiefwetenschapper Terry Cook.¹¹ In het artikel 'Mind over Matter' heeft Cook het over een nieuwe aanpak voor de waardering van archiefbescheiden. De aandacht moet volgens hem verlegd worden van het bewaren van documenten naar het documenteren van de samenleving waarin die documenten werden gemaakt.¹² In die context gebruikt Cook in zijn artikel de term 'hot spots' om duiding te geven aan de plek waar de interactie tussen de overheid en de burger het heftigst is.¹³ We zien dus dat het concept in Nederland breder wordt getrokken naar heftige interacties van burgers met elkaar en met de overheid. Het documenteren van deze hotspots past binnen de trend in de archiefwetenschap van het 'documenteren van de samenleving' die in meerdere landen is vorm gegeven.¹⁴

3.1. Documenteren van de samenleving

In Canada was lange tijd het concept van 'total archives' leidend voor de waardering en selectie van archiefbescheiden. Helaas is het geen eenduidig concept en heeft het meerdere dimensies en facetten.¹⁵ In het kort komt het er op neer dat in archieven meer aandacht moest zijn voor ondergerepresenteerde groepen binnen de maatschappij. Er moest daarbij ook een netwerk worden gevormd dat de diverse lagen van de overheid verbond met niet-overheidsorganisaties om zo actief te waarborgen dat hun relevante archiefbescheiden niet verloren gingen. Om tot deze meer gebalanceerde representatie van de samenleving te komen was de archivaris betrokken in alle onderdelen van de klassieke levenscyclus van archiefbescheiden en was er een fascinatie voor het bewaren van een grote diversiteit aan soorten archiefbescheiden.¹⁶ Deze gerichtheid op het medium is wat Cook bekritiseerde in zijn artikel 'Mind over matter'.

Deze focus op het documenteren van de samenleving is niet uniek voor 'total archives', maar heeft in andere landen ook tractie gevonden. Het idee van 'documenting society' is wereldwijd onder archivariissen invloedrijk geweest. In dit concept staat het besef dat de archivaris een beïnvloedende rol speelt in het vormen van het collectief geheugen van de samenleving centraal.¹⁷ De rol van een transparante archivaris die weet dat zijn acties, of inactiviteit, gevolgen heeft voor welke groepen in de samenleving wel of niet gerepresenteerd zijn in de archieven.¹⁸ Dit vraagt ook om een verschuiving van taken, omdat door de opkomst van bijvoorbeeld sociale media de burger zichzelf steeds meer kan documenteren en, wellicht zonder het te weten, archief creëert. Volgens archiefwetenschapper Laura Millar is een archivaris iemand die mensen ervan bewust maakt dat ze zelf een schat aan waarde bezitten en dat deze niet zomaar verloren mag gaan.¹⁹

In Nederland krijgt het ook navolging en het is zelfs een belangrijke aanleiding geweest voor het herzien van de selectie en waarderingsmethodiek. Dat heeft weer geleid tot het eerdergenoemde

¹¹ Ibidem, 43 en 45.

¹² Terry Cook, 'Mind over matter: towards a new theory of archival appraisal' in: Barbara L. Craig (red.), *The Archival imagination: essays in the honour of Hugh A. Taylor* (Ottawa, 1992), 38-70, alhier 38.

¹³ Cook, 'Mind over matter', 52.

¹⁴ Jeurgens, Bongenaar en Windhorst, 'Gewaardeerd verleden', 37-38.

¹⁵ Terry Cook, 'The tyranny of the medium: a comment of "total archives"', *Archivalia* 9 (1979-1980), 141-149, alhier 141.

¹⁶ Cook, 'The tyranny', 141-142;

¹⁷ Terry Cook, 'Documenting society and institutions: the influence of Helen Willa Samuels' in: Terry Cook (red.), *Controlling the past: documenting society and institutions* (Chicago, 2011), 1-28, alhier 1-2.

¹⁸ Cook, 'Documenting society', 4.

¹⁹ Laura Millar, 'What is the role of the archivist in documenting society in a society that is increasingly documenting itself?' in: Els van den Bent, Liane van der Linden en Theo Thomassen, *Documenteren van de samenleving: de rollen van een archivaris; denken en doen* ('s-Gravenhage, 2015), 25-33, alhier 32.

rapport 'Gewaardeerd verleden', waarin de hotspot voor het eerste werd gebruikt in de huidige context. Volgens Charles Jeurgens kunnen archivariissen zich niet langer enkel richten op het documenteren van de overheid, omdat anders kenmerkende aspecten van de recente geschiedenis worden vergeten. Dit komt door het feit dat er niet langer sprake is van een strikte scheiding tussen een overheidsdomein en een particulier domein in de samenleving, maar dat er steeds meer tijdelijke netwerken ontstaan. Deze worden door traditionele waarderings technieken niet opgevangen.²⁰ De hotspot is in de huidige tijd dus een integraal onderdeel van waardering en selectie en komt voort uit een lang bestaande stroming binnen de archiefwetenschappen.

3.2. Doel van de hotspot

Met hotspots proberen we dus vensters in de samenleving te creëren door het samenbrengen van archiefbescheiden van overheidsorganisaties en particuliere archiefvormers. Waar het documenteren van de samenleving een onmogelijke taak is die geen einde kent zouden hotspots, door hun intensiteit en hun binding in de tijd, duidelijk gekaderde vensters moeten zijn.²¹ Idealiter zou een hotspot ook moeten bestaan uit een combinatie van overheidsarchief, dat normaliter grotendeels verwijderd zou worden, en geacquireerd particulier archief. Hierdoor is het glas in dat venster niet alleen transparant, omdat het de burger een betere kijk geeft op de werking van de overheid, maar ook een spiegel. Het handelen van de burger zou er namelijk ook in weergegeven moeten worden. Voor de overheid en haar ambtenaren vormt het eenzelfde les, omdat zij geconfronteerd worden met hun eigen handelen en de reactie van de samenleving hierop. De hotspots zijn dus niet alleen een documentatie van de samenleving, maar voor zowel de samenleving als de overheid vormen ze mogelijk een les over hoe omgegaan moet worden met de ander.

4. Resultaten

Bij het bestuderen van de diverse gepubliceerde hotspots en online raadpleegbare procedures valt op dat er veel verschil zit in de vormgeving door de diverse gemeenten, provincies en rijksorganisaties.²² Dit komt omdat er geen verplichte onderdelen zijn bij het aanwijzen van de hotspot via een officiële publicatie. Er is enkel de verplichting om een hotspot uit te voeren en deze te publiceren via het publicatieblad dat hoort bij het soort overheidsorganisatie.²³ De hotspot wordt daarbij ook niet genoemd in wetten, maar enkel de selectielijsten, die een algemene maatregel van bestuur vormen. De enige vereiste is er vanuit de Bekendmakingswet. Deze schrijft voor dat "de wettelijk voorgeschreven mededelingen in de vorm van een volledige publicatie en kennisgevingen in de vorm van een zakelijke weergave van de inhoud" dienen te worden uitgegeven.²⁴ Dit geeft nog steeds geen aanknopingspunten voor wat er minimaal in een aanwijzing van een hotspot moet staan, behalve dat het een volledige publicatie dient te betreffen.

²⁰ Charles Jeurgens, 'Documenteren van de wild frontier' in: Els van den Bent, Liane van der Linden en Theo Thomassen, *Documenteren van de samenleving: de rollen van een archivaris; denken en doen* ('s-Gravenhage, 2015), 36-45, alhier 43.

²¹ Theo Thomassen, 'Een samenleving documenteren die zichzelf documenteert' in: Els van den Bent, Liane van der Linden en Theo Thomassen, *Documenteren van de samenleving: de rollen van een archivaris; denken en doen* ('s-Gravenhage, 2015), 104-119, alhier 112.

²² Gemeente Rotterdam, 'Besluit aanwijzing archief-hotspots gemeente Rotterdam' <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR719628/1> [geraadpleegd 06-06-2024]. Vgl. Gemeente Twenterand, 'Hotspotmonitor gemeente Twenterand 2020 (december 2020).

²³ Jeurgens en Kolle, 'Belangen in balans', 7; Bekendmakingwet, artikel 12, lid 1.

²⁴ Bekendmakingwet, artikel 12, lid 1.

De ‘Handreiking periodieke hotspot-monitor decentrale overheden’ bevat een sjabloon voor een hotspotlijst met een aantal kenmerken. Dit zijn: omschrijving hotspot, begin-jaar, eind-jaar, criterium en argumenten/prioritering/toelichting/bijzonderheden.²⁵ Op het gebied van de beschrijving van een hotspot is dit summier, maar wel kort en krachtig. Omdat dit in de vorm van een lijst is weergegeven is het in één oogopslag duidelijk wat de ‘oogst’ van een hotspotmonitor is en op basis van welke grondslag de hotspot is gekozen. Het blijft echter een oppervlakkige aanwijzing die niet alleen beperkt is voor onderzoekers, journalisten en burgers, maar ook voor medewerkers van archiefinstellingen en archiefvormers. Gebruikers van het archief hebben meer informatie nodig om een beeld te krijgen van de kwestie, maar ook waarom het door het aanwijzende orgaan zo belangrijk werd geacht. Medewerkers die verantwoordelijk zijn om uitvoering te geven aan het uitzonderen van vernietiging op basis van de hotspot en eventueel latere acquisitie van particulier archief hebben baat bij een betere omschrijving. Door het geven van meer informatie kunnen zij gericht en efficiënter zoeken binnen de systemen van de organisatie om zo de archiefbescheiden te vinden die uitgezonderd dienen te worden.

4.1. Elementen uit ‘een samenleving in beweging’

Dergelijke informatie is bijvoorbeeld te vinden in de beschrijving van hotspots in ‘Een samenleving in beweging’. De hotspots in dit document zijn weliswaar nooit formeel vastgesteld, maar ze geven wel een beeld van hoe hotspots vormgegeven kunnen worden. Ondanks dat het later is gepubliceerd zijn de hotspots in dit rapport de inspiratie geweest voor de hotspotmonitor zoals beschreven in ‘Belangen in balans’.²⁶ Het rapport is geschreven met de gebruikers in het achterhoofd, namelijk de eerdergenoemde “medewerkers van archiefinstellingen, bewerkingsorganisaties en archiefvormers”, maar ook voor onderzoekers.²⁷ Dit is een brede groep gebruikers en dat is terug te zien in de informatie die voor ieder hotspot wordt gegeven. Voor iedere hotspot wordt namelijk vastgelegd wat de relatie is met trends, metatrends en andere hotspots, de datering, een beschrijving van anderhalf tot drie bladzijden, de betrokken actoren en een korte lijst van relevante bronnen en literatuur.²⁸ De beschrijving is een overzicht van de gebeurtenissen en benoemt de betrokken actoren inclusief hun rol. Daarbij worden bij hotspots vaak ook termen gebruikt die het zoeken naar verdere informatie over een hotspot vergemakkelijken. Zie bijvoorbeeld het gebruik van de termen ‘zwarte vod’ en ‘Paspoortenpiet’ bij de hotspot Parlementaire enquête paspoortproject.²⁹ Wat bij de beschrijvingen van de hotspots ook opvalt is dat het uit twee delen bestaat. De bovenste alinea van een beschrijving is een vogelvlucht van de gebeurtenis of kwestie, terwijl de resterende alinea’s een meer diepgaande beschrijving geven. Deze langere en korte benaming komt ook voor bij de titel van de hotspot. Er is namelijk een formele titel, zoals “De Zaak Pieter Menten (1976-1980/87)”, en een verkorte titel, “Zaak Menten”.³⁰ Deze korte titels en beschrijvingen maken het makkelijker om snel te kunnen verwijzen naar hotspots en er snel een beeld van te kunnen krijgen, terwijl de verdieping niet ontbreekt.

Niet alle elementen uit deze eerste hotspotformuleringen zijn ook gebruikt in formele aanwijzingen. De relaties met trends, metatrends en andere hotspots is vaak snel achterwege gelaten, omdat het veel meerwerk vraagt. Een trendanalyse is namelijk niet meer verplicht en het uitvoeren van een

²⁵ Van der Wulp, ‘Hotspot-monitor decentrale overheden’, p.18.

²⁶ Nationaal Archief (NA), ‘Een samenleving in beweging: Nederland tussen 1976 en 2005 in 200 trends en 100 hotspots’ (februari 2016), 4.

²⁷ NA, ‘Een samenleving in beweging’, 5.

²⁸ Bijvoorbeeld, NA, ‘Een samenleving in beweging’, 83-84.

²⁹ NA, ‘Een samenleving in beweging’, 87-88.

³⁰ NA, ‘Een samenleving in beweging’, 1016.

hotspotmonitor dient juist ter vervanging van deze lacune.³¹ Daarbij is het verwijzen naar een trendanalyse voor de provinciale organen niet mogelijk, omdat er geen trendanalyse is gemaakt voor de provinciale selectielijst, enkel een systeem- en risicoanalyse.³² De VNG heeft wel een trendanalyse laten uitvoeren in 2014 en deze is gebruikt voor het vormgeven van de gemeentelijke selectielijsten.³³ De lijst van actoren is ook in geen van de hotspotlijsten die voor dit onderzoek zijn bestudeerd aangetroffen. De enige kenmerken die in andere aanwijzingen voorkwamen, buiten de datering en naam van de hotspot, zijn de beschrijving en relevante literatuur en bronnen.³⁴ Bij andere hotspotlijsten varieert de lengte hiervan vaak. Zo is de beschrijving van hotspots van de hotspotmonitor in de gemeente Nieuwegein één tot maximaal twee bladzijden lang, terwijl de beschrijvingen die voor de hotspotmonitor in de gemeente Twenterand soms zelfs vier bladzijden lang zijn.³⁵ In beide beschrijvingen komt duidelijk naar voren welke partijen betrokken zijn en waarom het om gewichtige kwesties voor de zorgdrager en zijn zorggebied gaat, maar dit gaat soms ten koste van de beknoptheid.

4.2. Een tekort of een teveel

Voor enkele aanwijzingen van hotspots is de beschrijving zeer beknopt of moeilijk te vinden voor geïnteresseerden. Een voorbeeld hiervan is de Gemeente Amsterdam waar alleen een procedure voor het vaststellen van de hotspotmonitor voor externen zichtbaar is en enkele vastgestelde hotspots alleen te vinden zijn in een blogpost.³⁶ Daarbij zijn de aanwijzingen van de provincie Noord-Brabant en de gemeente Zwolle in het gemeenteblad vrij kort. Zij benoemen veelal enkel de naam van de hotspot en de datering en een uitgebreidere rapportage over de aangewezen hotspots ontbreekt.³⁷ Bij een navraag bij de gemeente Zwolle was er geen breder rapport over de aangewezen hotspots zelf, enkel over het proces van de uitgevoerde hotspotmonitor.

Een terugkerende trend bij meerdere vastgestelde hotspots is de lange periode die ze beslaan. Zo bevat de rapportage van de gemeente Twenterand enkele hotspots die geen gedefinieerd eindjaar hebben, enkel 'heden', en sommige hotspots die een zeer brede tijdsduur hebben, zoals de hotspot 'Centrumontwikkeling 2001 – heden'.³⁸ Het gaat dan niet meer om een gebeurtenis, maar om een ontwikkeling of trend. In de beschrijvingen die in de rapportage zijn gegeven is bijvoorbeeld voor de laatstgenoemde 'hotspot' een gebeurtenis die veel beroering heeft veroorzaakte benoemd, namelijk

³¹ Jeurgens en Kollé, 'Belangen in balans', 21.

³² Diebels, 'Selectielijst provinciale organen 2020'.

³³ Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), 'Selectielijst gemeenten en intergemeentelijke organen 2020 (februari 2020)', 7 en 15.

³⁴ Gemeente Twenterand, 'Hotspotmonitor 2020'. Vgl. Gemeente Nieuwegein, 'Hotspotmonitor gemeente Nieuwegein 2017-2021' (juli 2021); Gemeente Utrecht, 'Hotspot-monitor gemeente Utrecht 2013-2017' (november 2018); Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), 'Hotspots van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid 2014-' (oktober 2022).

³⁵ Gemeente Twenterand, 'Hotspotmonitor 2020'. Vgl. Gemeente Nieuwegein, 'Hotspotmonitor gemeente Nieuwegein 2017-2021' (juli 2021).

³⁶ Stadsarchief Amsterdam, 'Beroering, vervoering en ontroering in de stad: procedure voor het opstellen en vaststellen van een jaarlijkse hotspotmonitor' (december 2017); Stadsarchief Amsterdam, 'De hotspotmonitor bij het Stadsarchief' (versie 29 augustus 2022) <https://www.amsterdam.nl/stadsarchief/organisatie/blog-bronnen-bytes/hotspotmonitor-stadsarchief/> [geraadpleegd op 06-06-2024].

³⁷ Provincie Noord-Brabant, 'Aanwijzen hotspots archiefbescheiden' (april 2022); Provincie Noord-Brabant, 'Aanwijzen hotspots archiefbescheiden' (maart 2021); Provincie Noord-Brabant, 'Aanwijzen hotspots archiefbescheiden' (april 2020); Gemeente Haarlem, 'Collegebesluit: vaststellen hotspotmonitor 2010-2018' (november 2019), 3; Gemeente Zwolle, 'Vaststelling hotspotlijst 2018-2019 Gemeente Zwolle' (november 2021); Gemeente Zwolle, 'Vaststelling hotspotlijst 2018-2019 Gemeente Zwolle' (december 2023), dit is een fout op officielebependingen.nl, want het gaat hier om de hotspotlijst van 2020-2022.

³⁸ Gemeente Twenterand, 'Hotspotmonitor 2020', 35-36.

‘de presentatie en de reacties op de centrumvisie (2005-2007)’. Dat zou een passendere hotspot zijn die beter voldoet aan de kenmerken van een hotspot.

4.3. Andere uitzonderingsgronden

Wat ook opvalt bij diverse gemeenten is dat er zaken als hotspot worden aangewezen die al permanent te bewaren zijn of op basis van een ander uitzonderingscriterium niet voor vernietiging in aanmerking hoeven te komen. Zo is in de gemeente Nieuwegein “Het verhaal van Ava en Ynge” een hotspot, terwijl archeologisch onderzoek specifiek in de selectielijst wordt genoemd als te bewaren.³⁹ De gemeente Utrecht heeft in haar vastgestelde hotspotlijsten zaken staan als het overlijden van Dick Bruna, het overlijden van oud-burgemeester Annie Brouwer, de huldiging van het vrouwenteam na het EK voetbal en de opening van diverse gebouwen.⁴⁰ Dit zijn zaken die uitgezonderd kunnen worden op basis van de selectielijst, daar is geen hotspot voor nodig. Het gaat namelijk om zaken die uitgezonderd kunnen worden op basis van de uitzonderingscriteria: “Archiefbescheiden over zaken of gebeurtenissen met een voor het eigen orgaan uniek of bijzonder karakter, of archiefbescheiden die door hun vorm of aard op zichzelf of voor de gemeente beeldbepalend, representatief, karakteristiek of bijzonder zijn” of “Archiefbescheiden over personen die op enig gebied van bijzondere betekenis (geweest) zijn”.⁴¹ Waarom is bij het vaststellen van de hotspotlijst gekozen om deze zaken uit te zonderen op basis van een hotspot en niet de bestaande uitzonderingscriteria? Dat is voor een onderzoeker niet te reconstrueren.

4.4. Vindbaarheid

Het is voor de onderzoeker ook moeilijk om inzicht te krijgen in welke hotspots zijn aangewezen. Dat komt door het feit dat vrijwel geen enkele organisatie op de eigen website of op de website van de archiefdienst waar ze bij aangesloten zijn een lijst heeft van de vastgestelde hotspots. Deze zijn enkel te vinden in de officiële publicaties, als die er al zijn. Zoals eerder genoemd zijn bij de gemeente Amsterdam sommige hotspots alleen vindbaar via een blogpost.⁴² Dat is niet hoe het zou moeten zijn. Veel hotspots zijn echter nog te recent om daadwerkelijk vindbaar te zijn in de overgebrachte archieven, waardoor er nog geen functionaliteit beschikbaar is gemaakt op de website van archiefinstellingen en gemeenten om te zoeken op hotspots.

5. Conclusies

In de handreiking ‘Belangen in balans’ is geschreven: “Het is inherent aan het instrument [de hotspot] dat deze criteria betrekkelijk subjectief zijn. Wanneer is iets een hotspot en wanneer een storm in een glas water? De langetermijneffecten zijn op het moment van signaleren vaak nog niet te overzien.”⁴³ Dit is een uitgangspunt waar bij het bepalen van welke elementen onderdeel moeten zijn van de vaststelling van een hotspot voorheen nog weinig onderzoek naar is gedaan. Op basis van voorgenoemde voorbeelden blijkt wel dat sommige overheidsorganisaties in meer of mindere mate hebben geprobeerd om dit te verantwoorden, maar waarvoor nog nooit een sjabloon of voorschrift is opgesteld. In de praktijk komt het er op neer dat we nog geen vast ‘metadataschema’ hebben voor

³⁹ Gemeente Nieuwegein, ‘Hotspotmonitor 2017-2021’, 16-17; VNG, ‘Selectielijst gemeenten 2020, 31, proces 11.1.11.

⁴⁰ Gemeente Utrecht, ‘Hotspot-monitor gemeente Utrecht 2013-2017’, 3-4.

⁴¹ VNG, ‘Selectielijst gemeenten 2020’, 10. Vgl. Erfgoedwet, artikel 5.9, lid 4.

⁴² Stadsarchief Amsterdam, ‘De hotspotmonitor bij het Stadsarchief’ (versie 29 augustus 2022) <https://www.amsterdam.nl/stadsarchief/organisatie/blog-bronnen-bytes/hotspotmonitor-stadsarchief/> [geraadpleegd op 06-06-2024].

⁴³ Jeurgens en Kolle, ‘Belangen in balans’, 24.

de beschrijving van een hotspot. Om tot een dergelijk schema te komen moeten we allereerst de belangrijkste elementen benoemen die voorbij zijn gekomen in dit onderzoek.

5.1. Voorgestelde elementen

Bij de standaardelementen kan kort worden stilgestaan, doch niet te kort omdat ze in de praktijk soms niet vermeld worden.⁴⁴ Bij de aanwijzing van een hotspot dient altijd vermeld te worden wat de naam en datering is. Aanvullend is het vermelden van de criteria die van toepassing zijn op de hotspot ook uiterst relevant, omdat het bijdraagt aan de verantwoording van de hotspot. Voor een completer beeld zijn echter meer elementen nodig, zoals een beschrijving die de context geeft zoals die op dat moment bekend is. De in 'Een samenleving in beweging' opgenomen lijst van betrokken actoren is voor medewerkers bruikbaar om te zoeken naar relevante archiefbescheiden die betrekking hebben op de hotspot. Het criterium "maatschappelijke beroering en media-aandacht" is te onderbouwen door te verwijzen naar relevante literatuur en krantenartikelen.

5.2. Voorgestelde beperkingen

Aanvullend moeten enkele elementen echter ook beperkt worden. Dat zijn de elementen tijd en frequentie. Een te brede tijdsduur bij de aanwijzing van een hotspot creëert meerwerk voor medewerkers en vertroebelt het beeld dat onderzoekers krijgen. Het gaat dan namelijk vaak over langere ontwikkelingen en trends die tien jaar of zelfs langer duren. Deze mogen genoemd worden bij de beschrijving van de hotspot, maar een hotspot is een heftige momentopname die vaak binnen een bredere trend valt of juist tegen een trend in kan gaan. Dit betekent ook dat het geen terugkerende gebeurtenissen mogen zijn, zoals het organiseren van het bevrijdingsfestival. Een andere beperking die tot scherpere hotspots kan leiden is het verplichten van minstens twee van de vier criteria, zoals genoemd in de 'Handreiking periodieke hotspot-monitor decentrale overheden'. Daar werd vanuit de provincie Overijssel tijdens de pilot al voorgesteld dat een hotspot aan minimaal twee criteria dient te voldoen.⁴⁵

5.3. Onderbouwing van subjectiviteit

De hotspot is een subjectief instrument en de acties die eruit voortkomen, zoals uitzondering van vernietiging en acquisitie van particulier archief, beginnen meestal niet direct na vaststelling. Om in de toekomst dan een beeld te krijgen van wat met de hotspot werd beoogd is de verantwoording van de hotspot een waardevolle toevoeging. Daarbij wordt dan ook het subjectieve element van de hotspot niet verbloemd, maar juist ingekaderd. Dit kan door een specifiekere invulling te geven aan het kopje "argumenten / prioritering / toelichting / bijzonderheden", zoals geschreven in het sjabloon voor de hotspotlijst in de handreiking hotspotmonitor voor decentrale overheden. Deze wordt nu vaak weggelaten of niet gepubliceerd, maar geeft een waardevolle kijk in de gedachtegang van de expertgroep die de hotspots heeft opgesteld. Sommige hotspots zijn uit te zonderen op basis van reeds bestaande uitzonderingscriteria, maar dit element biedt de mogelijkheid de keuze te onderbouwen om dit toch tot een hotspot te verheffen.

5.4. Vorm van de aanwijzing

De bovengenoemde elementen vormen samen overwogen en toekomstbestendige hotspot aanwijzing. Het medium waarin gepubliceerd dient te worden legt echter ook beperkingen en voorschriften op. Voor de publicatie in het Provinciaal Blad is het voor de provincie Overijssel namelijk nodig om een overzichtelijke en beknopte hotspotlijst op te stellen. Daarvoor is in principe

⁴⁴ Gemeente Rotterdam, 'Besluit aanwijzing archief-hotspots gemeente Rotterdam' <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR719628/1> [geraadpleegd 06-06-2024).

⁴⁵ Van der Wulp, 'Hotspot-monitor decentrale overheden', 9-10.

het sjabloon uit de 'Handreiking periodieke hotspot-monitor decentrale overheden' voldoende. De aanwijzing via dat medium hoeft niet uitvoerig te zijn, maar wel functioneel. Voor een compleet beeld dient echter wel verwezen te worden naar een document waar alle facetten van de aangewezen hotspot wordt geschetst voor medewerkers en onderzoekers, omdat zij vaak meer informatie nodig hebben om de lokale context te begrijpen. Dit kan in de vorm van een rapportage, zoals een aantal gemeenten al hebben gedaan.

5.5. Beantwoording hoofdvraag

Kortom, de formulering van een hotspot is zeker te verbeteren met het oog op de uitvoering van de taken die voortkomen uit de aanwijzing. Door het ontbreken van een lijst met voorgeschreven onderdelen die samen een hotspotsaanwijzing vormen heeft ieder overheidsorgaan er een eigen draai aan gegeven. Omdat sommige elementen ontbreken is het moeilijker voor medewerkers om uitvoering te geven aan het selecteren van archiefbescheiden die tot de hotspot behoren. Daarbij is het ook belangrijk om niet uit het oog te verliezen waarom de hotspot is ontwikkeld, namelijk het bijdragen aan het documenteren van een samenleving waarvan de belangrijke maatschappelijke gebeurtenissen moeilijker te vangen zijn in overheidsarchieven. Het onderhouden van contacten met particuliere archiefvormers ten behoeve van actieve acquisitie is een tijdrovende en kostbare exercitie, maar een andere strategie is om als archiefvormende partij vindbaar te zijn voor particuliere archiefvormers die in de toekomst mogelijk archief willen afstaan. Daarbij is wel leidend dat het aanwijzen van een hotspot weinig zin heeft als er geen actie op wordt ondernomen.⁴⁶

6. Adviezen

Uit het onderzoek is gebleken dat er geen eisen worden gesteld aan de elementen die benoemd moeten worden bij het vaststellen van een hotspot, maar dat het beschrijven en benoemen van meerdere elementen de scope beperkt. Het geeft een beter beeld aan de medewerkers die archiefbescheiden moeten aanmerken als behorende tot de hotspot. Aanvullend biedt het voor burgers een compleet beeld van de gebeurtenis of kwestie die anders moeilijk te reconstrueren is.

Het eerste advies aan de provincie Overijssel is daarom ook om een richtlijn op te stellen over de procedure voor het uitvoeren van de hotspotmonitor en het opstellen van een hotspotlijst. In die richtlijn moet benoemd zijn welke elementen of metadata worden vastgelegd van een hotspot. Dat zijn:

1. De naam van de hotspot;
2. De datering;
3. Aan welke van de vier criteria de hotspot voldoet;
4. Een verantwoording van de keuze om dit als hotspot aan te merken;
5. Een beschrijving van de hotspot;
6. Een lijst met betrokken actoren;
7. Een lijst met bronnen en (kranten)artikelen.

Het tweede advies is om hotspots beter te definiëren door beperkingen aan de formulering van een hotspot te stellen. Deze beperkingen zijn nodig om de hotspot formulering zo scherp mogelijk te maken. De beperkingen zijn:

⁴⁶ Kees-Jan Vermeulen, 'De hotspotmonitor in 2018' (versie 15 oktober 2018) <https://www.vhic.nl/de-hotspotmonitor-in-2018/> [geraadpleegd 06-06-2024].

1. Een hotspot is een gebeurtenis of kwestie met een beperkte looptijd. De looptijd is niet langer dan vijf jaar, tenzij dit onderbouwd kan worden;
2. Een hotspot moet minimaal aan twee van de vier criteria voldoen.
3. Een hotspot mag geen jaarlijkse terugkerende gebeurtenis zijn.⁴⁷

Het derde advies is om hotspots vindbaar te maken. Stel niet alleen formeel een hotspotlijst vast waarin de eerste vier van de hierboven genoemde elementen zijn opgenomen, maar publiceer ook een rapportage waar de elementen vijf tot met zeven zijn opgenomen. Zo kunnen burgers en journalisten er gebruik van maken, maar is het voor burgers die mogelijk betrokken zijn geweest ook kenbaar dat de provincie open staat voor het opnemen van particuliere archiefbescheiden die betrekking hebben op de tot hotspot verheven gebeurtenis of kwestie.

Sjabloon hotspotlijst voor formele aanwijzing.⁴⁸

Naam:	Datering:	Hotspotcriteria*				Verantwoording
		1	2	3	4	

*= de relevante hotspotcriteria dienen te worden gemarkeerd.

⁴⁷ Wat wel zou mogen is bijvoorbeeld een jubileum editie van een bepaald evenement of als er bij een jaarlijks evenement iets bijzonders gebeurt.

⁴⁸ Gebaseerd op de elementen uit het sjabloon hotspotlijst uit: Anthony van der Wulp (Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Interprovinciaal Overleg, Unie van Waterschappen en Nationaal Archief), 'Handreiking periodieke hotspot-monitor decentrale overheden' (juli 2017), 18.

7. Begrippenlijst

Acquisitie: Geheel van activiteiten van een archiefbeheerder gericht op het overnemen in bruikleen of eigendom van archief- of collectiebescheiden in een archiefbewaarplaats (synoniem: verwerving)⁴⁹

Actor: Persoon, werkgroep of organisatie die verantwoordelijk is voor of betrokken is bij het aanmaken en opnemen van archiefbescheiden en/of processen voor informatie- en archiefbeheer.⁵⁰

Archiefbescheiden: Dit zijn bescheiden zoals bedoeld in Archiefwet 1995 artikel 1, lid c.⁵¹

Archiefbewaarplaats: Een bij of krachtens deze wet voor de blijvende bewaring van archiefbescheiden aangewezen bewaarplaats.⁵²

Hotspot: Gebeurtenis die tot grote interactie tussen overheden, tussen overheid en burgers of tussen burgers onderling en tot veel maatschappelijke ophef heeft geleid.⁵³

Hotspotmonitor: Jaarlijkse lijst waarin hotspots volgens een daartoe vastgestelde procedure en criteria worden benoemd en verantwoord.⁵⁴

Informatie: Voor praktische doeleinden synoniem met gegevens, tekst of andere wijzen van afbeelden van dingen of gedachten (heeft alleen in een bepaalde context met nadere aanduiding een bepaalde betekenis)⁵⁵

Metadata: Elke vorm van gestructureerde informatie waarmee andere informatie wordt beschreven. Meta informatie wordt gebruikt voor ontsluiting, beheer en toezicht.⁵⁶

Metadataschema: Logisch samenhangend overzicht dat de relaties aangeeft tussen de metadata-elementen, meestal door regels voor het gebruik en beheer van metadata in het bijzonder met betrekking tot de semantiek, de syntax en de mate waarin de waarden verplicht zijn.⁵⁷

Overheidsorganisatie/overheidsorgaan: Een orgaan van een rechtspersoon die krachtens publiekrecht is ingesteld, of een ander persoon of college met enig openbaar gezag bekleed.⁵⁸

Selectielijst: Staat van categorieën archiefbescheiden en archiefbestanddelen die voor blijvende bewaring dan wel voor vernietiging in aanmerking komen, voorafgegaan door een verantwoording,

⁴⁹ Stadsarchief Amsterdam, 'Begrippenlijst behorende bij het Acquisitieprofiel 2018'.

⁵⁰ Rienk Jonker, 'Termen en begrippen: informatiebeheer' (versie 04-06-2023)

<https://labyrinth.rienkjonker.nl/sites/default/files/Termen%20en%20begrippen%20%28versie%204%20juni%202023.pdf> [geraadpleegd 06-06-2024].

⁵¹ Archiefwet 1995, artikel 1, lid c.

⁵² Archiefwet 1995, artikel 1, lid f.

⁵³ Stadsarchief Amsterdam, 'Begrippenlijst behorende bij het Acquisitieprofiel 2018'.

⁵⁴ Stadsarchief Amsterdam, 'Begrippenlijst behorende bij het Acquisitieprofiel 2018'.

⁵⁵ Rienk Jonker, 'Termen en begrippen: informatiebeheer' (versie 04-06-2023)

<https://labyrinth.rienkjonker.nl/sites/default/files/Termen%20en%20begrippen%20%28versie%204%20juni%202023.pdf> [geraadpleegd 06-06-2024].

⁵⁶ Rienk Jonker, 'Termen en begrippen: informatiebeheer' (versie 04-06-2023)

<https://labyrinth.rienkjonker.nl/sites/default/files/Termen%20en%20begrippen%20%28versie%204%20juni%202023.pdf> [geraadpleegd 06-06-2024].

⁵⁷ Rienk Jonker, 'Termen en begrippen: informatiebeheer' (versie 04-06-2023)

<https://labyrinth.rienkjonker.nl/sites/default/files/Termen%20en%20begrippen%20%28versie%204%20juni%202023.pdf> [geraadpleegd 06-06-2024].

⁵⁸ Archiefwet 1995, artikel 1, lid b.

onder opgave van de termijnen na het verstrijken waarvan de vernietiging wel of niet mag plaatsvinden.⁵⁹

Vernietiging: Proces van verwijdering of wissen van archiefbescheiden zonder dat zij weer gereconstrueerd kunnen worden.⁶⁰

⁵⁹ Rienk Jonker, 'Termen en begrippen: informatiebeheer' (versie 04-06-2023)
<https://labyrinth.rienkjonker.nl/sites/default/files/Termen%20en%20begrippen%20%28versie%204%20juni%202023.pdf> [geraadpleegd 06-06-2024].

⁶⁰ Rienk Jonker, 'Termen en begrippen: informatiebeheer' (versie 04-06-2023)
<https://labyrinth.rienkjonker.nl/sites/default/files/Termen%20en%20begrippen%20%28versie%204%20juni%202023.pdf> [geraadpleegd 06-06-2024].

8. Bronnenlijst

8.1. Literatuur en publicaties

Cook, Terry, 'Documenting society and institutions: the influence of Helen Willa Samuels' in: Terry Cook (red.), *Controlling the past: documenting society and institutions* (Chicago, 2011), 1-28.

Cook, Terry, 'Mind over matter: towards a new theory of archival appraisal' in: Barbara L. Craig (red.), *The Archival imagination: essays in the honour of Hugh A. Taylor* (Ottawa, 1992), 38-70

Cook, Terry, 'The tyranny of the medium: a comment of "total archives"', *Archivalia* 9 (1979-1980), 141-149.'

Diebels, Peter (Provisa), 'Selectielijst voor archiefbescheiden van de provinciale organen: vanaf 1 januari 2020' (juli 2020)

Jeurgens, Charles, en Annemieke Kolle (Nationaal Archief), 'Belangen in balans: handreiking voor waardering en selectie van archiefbescheiden in de digitale tijd' (maart 2015).

Jeurgens, Charles, 'Documenteren van de wild frontier' in: Els van den Bent, Liane van der Linden en Theo Thomassen, *Documenteren van de samenleving: de rollen van een archivaris; denken en doen* ('s-Gravenhage, 2015), 36-45.

Jeurgens, Charles, Herman Bongenaar en Margreet Windhorst (Nationaal Archief), 'Gewaardeerd verleden: bouwstenen voor een nieuwe waarderingmethodiek voor archieven' (september 2007).

Jonker, Rienk, 'Termen en begrippen: informatiebeheer' (versie 4 juni 2023)

<https://labyrinth.rienkjonker.nl/sites/default/files/Termen%20en%20begrippen%20%28versie%204%20juni%202023.pdf> [geraadpleegd 06-06-2024].

Millar, Laura, 'What is the role of the archivist in documenting society in a society that is increasingly documenting itself?' in: Els van den Bent, Liane van der Linden en Theo Thomassen, *Documenteren van de samenleving: de rollen van een archivaris; denken en doen* ('s-Gravenhage, 2015), 25-33

Nationaal Archief (NA), 'Een samenleving in beweging: Nederland tussen 1976 en 2005 in 200 trends en 100 hotspots' (februari 2016).

Raad voor cultuur, 'Het tekort van het teveel: over de rijksverantwoordelijkheid voor cultureel erfgoed' (september 2005).

Stadsarchief Amsterdam, 'Begrippenlijst behorende bij het Acquisitieprofiel 2018'.

Stadsarchief Amsterdam, 'De hotspotmonitor bij het Stadsarchief' (versie 29 augustus 2022)

<https://www.amsterdam.nl/stadsarchief/organisatie/blog-bronnen-bytes/hotspotmonitor-stadsarchief/> [geraadpleegd op 06-06-2024].

Thomassen, Theo, 'Een samenleving documenteren die zichzelf documenteert' in: Els van den Bent, Liane van der Linden en Theo Thomassen, *Documenteren van de samenleving: de rollen van een archivaris; denken en doen* ('s-Gravenhage, 2015), 104-119

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), 'Selectielijst gemeenten en intergemeentelijke organen 2020' (februari 2020).

Vermeulen, Kees-Jan (Van Heijst Information Consulting), 'De hotspotmonitor in 2018' (versie 15 oktober 2018) <https://www.vhic.nl/de-hotspotmonitor-in-2018/> [geraadpleegd 06-06-2024].

Wulp, Anthony van der (Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Interprovinciaal Overleg, Unie van Waterschappen en Nationaal Archief), 'Handreiking periodieke hotspot-monitor decentrale overheden' (juli 2017).

8.2. Hotspotlijsten en procedures voor hotspotmonitors

Gemeente Haarlem, 'Collegebesluit: vaststellen hotspotmonitor 2010-2018' (november 2019)

Gemeente Nieuwegein, 'Hotspotmonitor gemeente Nieuwegein 2017-2021' (juli 2021).

Gemeente Rotterdam, 'Besluit aanwijzing archief-hotspots gemeente Rotterdam'
<https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR719628/1> [geraadpleegd 06-06-2024).

Gemeente Twenterand, 'Hotspotmonitor gemeente Twenterand 2020 (december 2020).

Gemeente Utrecht, 'Hotspot-monitor gemeente Utrecht 2013-2017' (november 2018).

Gemeente Zwolle, 'Vaststelling hotspotlijst 2018-2019 Gemeente Zwolle' (november 2021).

Gemeente Zwolle, 'Vaststelling hotspotlijst 2018-2019 Gemeente Zwolle' (december 2023).

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW), 'Hotspots van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid 2014-' (oktober 2022).

Provincie Noord-Brabant, 'Aanwijzen hotspots archiefbescheiden' (april 2020)

Provincie Noord-Brabant, 'Aanwijzen hotspots archiefbescheiden' (maart 2021).

Provincie Noord-Brabant, 'Aanwijzen hotspots archiefbescheiden' (april 2022).

Stadsarchief Amsterdam, 'Beroering, vervoering en ontroering in de stad: procedure voor het opstellen en vaststellen van een jaarlijkse hotspotmonitor' (december 2017).